

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 20.10.1964, sp. zn. 4 Tz 31/64, ECLI:CZ:NS:1964:4.TZ.31.1964.1

Číslo: 3/1965

Právní věta: K výkladu ustanovení § 211 odst. 1 tr. ř. Nepřítomnost obžalovaného při hlavním líčení, jinak odůvodněná splněním podmínek § 202 odst. 2 tr. ř., vylučuje použití § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř., i když se čtením svědeckých protokolů souhlasil prokurátor. Souhlas obžalovaného se čtením svědeckých protokolů nelze vyvozovat z toho, že obžalovaný se k hlavnímu líčení nedostavil.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 20.10.1964

Spisová značka: 4 Tz 31/64

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1-3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Hlavní líčení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 202 odst. 2
§ 211 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 3/1965 sb. rozh.

K výkladu ustanovení § 211 odst. 1 tr. ř.

Nepřítomnost obžalovaného při hlavním líčení, jinak odůvodněná splněním podmínek § 202 odst. 2 tr. ř., vylučuje použití § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř., i když se čtením svědeckých protokolů souhlasil prokurátor. Souhlas obžalovaného se čtením svědeckých protokolů nelze vyvozovat z toho, že obžalovaný se k hlavnímu líčení nedostavil.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 20. 10. 1964 - [4 Tz 31/64.](#))

Rozsudkem okresního soudu v Litoměřicích ze dne 21. prosince 1962 č. j. 3 T 138/62-20 byl obžalovaný K. B. uznán vinným trestným činem porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 130 odst. 1 tr. zák. a podle téhož zák. ustanovení odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání devíti měsíců.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona zrušil rozsudek okresního soudu v Litoměřicích v celém rozsahu a okresnímu soudu přikázal, aby věc znovu projednala rozhodl.

Z odůvodnění:

Podle § 2 odst. 11 tr. ř. je jednání před soudy ústní. Podle téhož zákonného ustanovení provádí důkaz výpověďmi svědků, znalců a obviněného zpravidla tak, že soud uvedené osoby sám vyslýchá. Tím je z zákoně vyjádřena zásada ústnosti, která – nehledě na předpoklady výchovného účinku trestního řízení – je jednou ze záruk, že v řízení bude zjištěn skutečný stav věci.

Výjimku z uvedené zásady pro hlavní líčení stanoví vedle ustanovení § 102 odst. 2 tr. ř., jehož použití v daném případě nepřicházelo v úvahu – ustanovení § 211 tr. ř. v této věci soud postupoval podle ustanovení § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř., podle něhož lze místo výslechu svědka při hlavním líčení číst protokol o jeho výpovědi jen tehdy, jestliže dokazovaná skutečnost je menšího významu nebo jestliže se zřetelem na povahu ostatního důkazního materiálu není osobní výslech svědka nutný a prokurátor i obžalovaný s takovým postupem projeví souhlas. Nejsou-li uvedené zákonné podmínky splněny, je čtení protokolu o výpovědi svědka místo jeho osobního výslechu nepřípustné.

Z protokolu o hlavním líčení v této věci je patrné, že hlavní líčení bylo konáno v nepřítomnosti obžalovaného, který se – ač včas a řádně předvolán – k jednání nedostavil. Vzhledem k tomu, že obžalovanému byla též řádně doručena obžaloba a o skutku, který je jejím předmětem, byl při zachování všech procesních předpisů již vyslechnut vyšetřovatelem VB, nelze mít za to, že by uvedený postup byl v rozporu s ustanovením § 202 odst. 2 tr. ř. Otázku, zda lze věc i bez přítomnosti obžalovaného „spolehlivě rozhodnout“, což je jednou z podmínek postupu podle cit. zák. ustanovení, je nutno posuzovat se zřetelem na to, jaké záruky zjištění skutečného stavu věci poskytuje celkové důkazní řízení, které je při hlavním líčení prováděno.

Trestného činu porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 130 odst. 1 tr. zák. se obžalovaný podle obžaloby dopustil tím, že od 20. 6. 1962 do 9. 11. 1962 jako popelář v železniční stanici bezdůvodně zmeškal 36 pracovních směn, což podle obžaloby mělo za následek hromadění popela v kolejišti a ohrožování bezpečnosti dopravy. Toto žalobní tvrzení soud v celém rozsahu převzal do svých skutkových zjištění i s tím závěrem, že jednání obžalovaného bylo jednou z příčin vykolejení dvou lokomotiv a tak mělo za následek skutečnou poruchu v hospodářském provozu železnice. Toto zjištění soud opřel jednak o doznání obžalovaného a usvědčující výpovědi svědků J. V. a J. H. Jmenované svědky však soud při hlavním líčení nevyslechl a pouze přečetl protokoly o jejich výpovědi, sepsané vyšetřovatelem v přípravném řízení, když s takovým postupem – jak je uvedeno v protokolu o hlavním líčení – souhlasil prokurátor.

Naznačený postup soudu byl v rozporu s výše citovaným ustanovením § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř. již proto, že v důsledku nepřítomnosti obžalovanému chyběl jeho souhlas se čtením uvedených protokolů, přičemž tento souhlas nelze vyvozovat z toho, že se obžalovaný k hlavnímu líčení nedostavil. V daném případě však čtení protokolů o výpovědích svědků J. V. a J. H. bylo nepřípustné též proto, že nebyla splněna ani žádná z materiálních podmínek, uvedených v § 211 odst. 1 tr. ř.

Význam svědeckví obou jmenovaných svědků spočíval nejen v tom, že tito svědci potvrzovali neomluvené vynechávání směn obžalovaným, nýbrž především v tom, že objasňovali skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda toto vynechání směn – obžalovaným doznané a prokázané i písemným sdělením náčelníka lok. depa – mělo za následek „poruchu v hospodářském provozu“ železnice. Z jejich výpovědí tedy mělo být zjištěno, zda jednáním obžalovaného byl naplněn důležitý pojmový znak trestného činu, a proto nebylo možno konstatovat menší význam dokazovaných skutečností. Vzhledem k tomu, že kromě čtení výpovědí obžalovaného a uvedených dvou svědků nebyl při hlavním líčení k podstatě obvinění prováděn žádný jiný důkaz, nebylo možno konstatovat ani postradatelnost výpovědí těchto svědků se zřetelem na ostatní důkazní materiál. Čtení protokolů o výpovědích svědků místo jejich osobního výslechu proto za uvedené situace došlo k porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 11, § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř.

Se zřetelem na výše zmíněný význam zásady ústnosti je nutno učinit závěr, že rozhodnutí soudu spočívá na výsledcích řízení, které trpí podstatnými vadami, neboť byla porušena taková ustanovení, jimiž se má zabezpečit náležité objasnění věci. Nejvyšší soud proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem okresního soudu podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem okresního soudu v Litoměřicích byl ve výše uvedeném rozsahu porušen zákon, vadný rozsudek podle § 269 odst. 2 tr. ř. v celém rozsahu zrušil a podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal okresnímu soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl.